

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

МУЗИКА ВІКТОРІЯ БОГДАНІВНА
ОСОБЛИВОСТІ ШКІЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА В УМОВАХ
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Магістерська робота

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»

Науковий керівник:

доцент кафедри загальної педагогіки та
педагогіки вищої школи, канд. пед. наук

Горук Н. М.

2022

ПЛАН

АНОТАЦІЯ	3
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ШКІЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА	
1.1. Аналіз головних категорій та сучасних трактувань освітнього лідерства.....	10
1.2. Характеристика змісту нормативно-правових документів освітньої реформи в Україні.....	17
1.3. Вчителі як лідери вдосконалення та реформування загальної середньої освіти України	30
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВИЯВУ ШКІЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ	
2.1. Обґрунтування методики дослідження	39
2.2. Опис результатів опитування вчителів та учнів щодо особливостей вияву та сучасного стану шкільного лідерства в контексті реформування загальної середньої освіти України	43
2.3. Інтерпретація та порівняння отриманих результатів	58
ВИСНОВКИ	61
ЛІТЕРАТУРА	64
ДОДАТКИ	72

АНОТАЦІЯ

Музика В.Б. Магістерська робота «Особливості шкільного лідерства в умовах реформування системи освіти в Україні» подана на здобуття магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2022.

Магістерська робота присвячена дослідженню шкільного лідерства в умовах реформування системи освіти України.

У роботі конкретизовано сутність понять «лідерство», «освітнє лідерство» та «шкільне лідерство». Проаналізовано нормативно-праву базу, яка регламентує професійну діяльність вчителя, визначає його права та обов'язки, окреслює роль вчителя у формуванні лідерського потенціалу учнів. Визначено основні типи лідерства, на яких базується концепція Нової Української Школи та головні особливості діяльності вчителів-лідерів. З'ясовано, що шкільне лідерство – це сукупна діяльність великої кількості лідерів у межах загальноосвітньої школи, спрямована на створення сприятливих та рівних навчальних можливостей для всіх учнів, серед яких провідну позицію займає вмотивований вчитель – організатор та керівник учнівського колективу, колективу колег і батьків.

На основі здійсненого емпіричного дослідження зроблено висновок щодо особливостей та сучасного стану шкільного лідерства, виокремлено потреби для реалізації лідерського потенціалу педагогів, серед яких дефіцит фінансування, недостатнє матеріально-технічне забезпечення закладів освіти, низький рівень шкільного врядування, брак наставництва та взаємопідтримки. Досліджено, що на відміну від вчителів у сільській місцевості, вчителі міських шкіл частіше стають частиною управлінської команди та ініціюють інноваційні перетворення.

Ключові слова: лідер, освітнє лідерство, шкільне лідерство, вчителі-лідери, заклади середньої освіти, НУШ, педагогіка партнерства, розподілене лідерство.

SUMMURY

Muzyka V. Master's thesis "Characteristics of school leadership in the context of reforming the education system of Ukraine" submitted for the Master's degree in higher education, speciality 011 "Educational, Pedagogical Sciences". Ivan Franko National University of Lviv. Lviv, 2022.

The Master's thesis is devoted to the study of school leadership in the context of reforming the education system of Ukraine.

The paper specifies the notions of the concepts “leadership”, “educational leadership”, “school leadership” etc.; analyzes the legal framework that regulates the teacher's professional activity, defines their rights and duties, outlines the teacher's role in forming the students’ leadership potential. It describes the main types of school leadership, which are on the basis of the policy of the New Ukrainian School and characterises the main features of the leader-teachers’ activity. It was found that school leadership is a collective activity of a large number of leaders within a comprehensive school, aimed at creating favourable and equal educational opportunities for all students, among which the leading position is occupied by a motivated teacher – the organizer and leader of the student community, the community of colleagues and parents.

On the basis of empirical research, a conclusion was drawn regarding the features and current state of school leadership; the needs for the realization of the leadership potential of teachers were identified, including the lack of funding, insufficient material and technical support of educational institutions, a low level of school governance, a lack of mentoring and mutual support. The research shows that, unlike teachers in rural areas, teachers in urban schools more often become part of the management team and initiate innovative transformations.

Keywords: leader, educational leadership, school leadership, teacher-leaders, secondary education institutions, NUS, pedagogy of partnership, distributed leadership.